

1. Inleiding

Op 16 september 2022 is het Integraal Zorg Akkoord (IZA) ondertekend door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en een groot aantal partijen in de zorg. Hoofddoel van het IZA is de zorg in Nederland toegankelijk, van voldoende kwaliteit en betaalbaar te houden. Op 3 februari 2023 is het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) ondertekend door de VNG, Zorgverzekeraars Nederland, ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en GGD GHOR (brancheorganisatie van Gemeentelijke Gezondheidsdiensten en Geneeskundige Hulpverleningsorganisaties in de Regio). Hoofddoel van het GALA is gezondheidsachterstanden terug te dringen.

IZA en GALA samen bieden kansen om voor inwoners bestaanszekerheid¹ en kansengelijkheid te bevorderen en gezond leven makkelijker te maken. Ze beslaan en overstijgen een groot aantal gemeentelijke beleidsterreinen, zoals gezondheid, sport, sociale basis, cultuureducatie en inrichting van de leefomgeving. Daarnaast geven de akkoorden gemeenten een steviger positie in de samenwerking op het grensvlak van het sociaal en medisch domein (Zorgverzekeringswet en Wet langdurige zorg), omdat ze een verplichting tot samenwerking bevatten en er substantiële budgetten naar gemeenten gaan.

Het IZA bouwt voort op de regionale samenwerking die de afgelopen jaren tot stand is gekomen tussen gemeenten en Zilveren Kruis op het terrein van ouderen, GGZ en preventie. In het IZA is afgesproken dat de grootste zorgverzekeraar in de regio (i.c. Zilveren Kruis) met gemeenten en andere betrokkenen een regiobeeld opstellen en op basis daarvan – voor het einde van dit jaar – een regioplan. In het regioplan staan de prioritaire opgaven en aanpak om de zorg in de regio toegankelijk, van voldoende kwaliteit en betaalbaar te houden. Zorgpartijen en gemeenten kunnen vervolgens transformatieplannen die passen binnen het regioplan indienen bij de zorgverzekeraar en aldus aanspraak maken op (landelijk) € 2,8 miljard aan transformatiemiddelen per jaar.

Het GALA heeft primair een lokale, gemeentelijke focus en bouwt voort op een aantal bestaande regelingen en interventies, die tot nu toe apart en deels structureel, deels incidenteel werden gefinancierd. Voorbeelden hiervan zijn de Brede Regeling Combinatiefunctionarissen, de uitvoering van het Sportakkoord, Kansrijke Start en Gezond in de Stad. Daarnaast worden op grond van het GALA extra middelen beschikbaar gesteld voor – onder andere – valpreventie voor ouderen, tegengaan overgewicht, voorkomen eenzaamheid en versterken van de sociale basis.

Een collegebesluit is nodig om de beschikbare GALA- en IZA-middelen uiterlijk 31 maart 2023 aan te vragen en nog dit jaar te kunnen besteden.

¹ Onlangs is door de artsenfederatie KNMG in een open brief aan het kabinet benadrukt hoe belangrijk een stabiel en voldoende besteedbaar inkomen is voor een gezond leven en het tegengaan van gezondheidsverschillen.



2. Besluitpunten college

Het college van burgemeester en wethouders besluit:

1. de voor Haarlem beschikbare middelen van de brede SPUK-regeling GALA voor 2023 tot en met 2026 aan te vragen en hiertoe de afdelingsmanager Maatschappelijke Ondersteuning te mandateren;
2. namens de gemeenten in de IJmond en Zuid-Kennemerland de voor de regio beschikbare IZA-middelen aan te vragen en hiertoe de afdelingsmanager Maatschappelijke Ondersteuning te mandateren;
3. de onder 1 en 2 genoemde middelen te kunnen besteden binnen de kaders van IZA en GALA, voortvloeiend op de meicirculaire en besluitvorming van de gemeenteraad over de Bestuursrapportage 2023 in het najaar.

3. Beoogd resultaat

De door het Rijk beschikbaar gestelde middelen voor uitvoering van het IZA en het GALA zijn aangevraagd en kunnen besteed worden aan de doelen van deze akkoorden: gezondheidsachterstanden verminderen en de zorg in Nederland toegankelijk, van voldoende kwaliteit en betaalbaar houden.

4. Argumenten

1. Kansen voor bestaanszekerheid, kansengelijkheid en gezond leven

IZA en GALA zijn door de VNG ondertekend. De akkoorden bieden kansen om voor inwoners bestaanszekerheid en kansengelijkheid te bevorderen en gezond leven makkelijker te maken.

2. GALA middelen uiterlijk 31 maart 2023 aanvragen

De GALA middelen dienen uiterlijk 31 maart 2023 aangevraagd te worden. In onderstaande tabel is weergegeven welke bedragen beschikbaar zijn voor Haarlem. De eerste vier interventies (en 'Eén tegen eenzaamheid') betreffen reeds bestaande, meerjarige middelen; de overige bedragen zijn nieuw of zijn een vervolg op eerdere incidentele regelingen.

	2023	2024	2025	2026
Sportakkoord	108.937	108.935	108.935	83.759
Brede Regeling Combinatiefuncties	749.991	749.977	749.977	724.519
Terugdringen gezondheidsachterstanden	167.596	167.593	167.593	167.519
Kansrijke Start	125.697	134.074	134.074	167.519
Mentale gezondheid	58.658	41.898	41.898	0
Aanpak overgewicht en obesitas	146.646	146.644	146.644	0
Valpreventie	431.559	398.033	398.033	410.421
Leefomgeving	83.798	83.796	83.796	0
Opgroeien in een kansrijke omgeving	20.949	20.949	20.949	0
Versterken sociale basis	305.862	301.667	301.667	226.150
Mantelzorg	83.798	83.796	83.796	75.383
Eén tegen eenzaamheid	83.798	83.796	67.037	0
Welzijn op recept	46.089	79.607	96.366	113.075
Versterken kennisfunctie GGD	20.949	20.949	20.949	0
Coördinatiekosten regionale aanpak	74.580	61.171	61.171	0
Totaal	2.508.907	2.482.885	2.482.885	1.968.345

De GALA middelen voor 2023 kunnen op eenvoudige wijze aangevraagd worden. Voor de besteding van de GALA middelen vanaf 2024 moet het college vóór 1 oktober 2023 een Integraal Plan van Aanpak indienen bij het Rijk.

3. Middelen beschikbaar met terugwerkende kracht

Met de ondertekening van IZA en GALA zijn de middelen per 1 januari 2023 beschikbaar. Vanwege het late moment van ondertekening van het GALA valt de deadline voor de aanvraag nu na 1 januari 2023. De aanvraagprocedure voor 2023 is daarom een formaliteit ('vinkjes zetten'). De GALA-middelen voor de eerste vijf interventies in bovenstaande tabel zijn bovendien bestaande budgetten met doorlopende verplichtingen in 2023; deze maken nu deel uit van de Algemene Uitkering en zullen in de loop van dit jaar worden omgezet naar de SPUK. Ook voor een deel van de nieuwe middelen kunnen we niet wachten tot het moment dat deze feitelijk beschikbaar komen.



5. Risico's en kanttekeningen

1. Voldoen aan voorwaarden

De middelen worden beschikbaar gesteld door middel van een specifieke uitkering. Dat wil zeggen dat bij de besteding van de middelen er rekening mee gehouden moet worden dat hierover conform de SiSa systematiek verantwoord moet worden. Om geen kansen te missen worden alle beschikbare middelen aangevraagd, maar middelen die niet besteed worden dienen terugbetaald te worden aan het Rijk. Alleen voor de middelen van 2023 geldt dat deze voor 20% doorgeschoven mogen worden naar volgend jaar.

2. Beschikbaar stellen IZA-middelen wordt binnenkort verwacht

Voor de regionale IZA-middelen is aangekondigd dat deze langs dezelfde route – en onder dezelfde voorwaarden – als de SPUK GALA beschikbaar worden gesteld. Mocht dit niet het geval zijn dan zal hierover separaat nog besluitvorming door het college plaatsvinden. Verwacht wordt dat deze regeling in de eerste helft van 2023 opengesteld wordt. Landelijk is hiervoor € 150 miljoen beschikbaar; omgerekend zou dit voor onze regio iets minder dan € 3 miljoen moeten zijn.

6. Uitvoering

Aan de afdelingsmanager Maatschappelijke Ondersteuning wordt door de burgemeester volmacht verleend voor het nemen van beslissingen en het verrichten van handelingen ter uitvoering van de besluiten bedoeld onder 1 en 2.

Besteding van de middelen in 2023 zal in lijn met bestaande afspraken met partners plaatsvinden. Voor besteding van de GALA-middelen vanaf 2024 stelt het college vóór 1 oktober 2023 een Integraal Plan van Aanpak op en informeert de commissie Samenleving hierover. Voor besteding van de IZA-middelen vanaf 2024 stelt het college een Regioplan op in samenwerking met Zilveren Kruis (zorgverzekeraar en zorgkantoor), gemeenten in de regio en zorg- en welzijnspartijen; ook hierover wordt de commissie Samenleving geïnformeerd.

7. Bijlagen

N.v.t.